

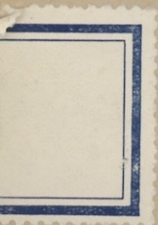
ZPRÁVY

Československé psychologické
společnosti
při Československé akademii věd

I

1959

č. **1**

Úvodem.

Zprávy Československé psychologické společnosti vycházejí poprvé za dva roky od jejího založení. Loňské usnesení o jejich vycházení bylo pro technické nesnáze uskutečněno teprve za rok. Za to vyjdou nyní první tři čísla rychle za sebou. Úkolem Zpráv je informovat členy Společnosti především o činnosti Společnosti, v druhé řadě i o jiných událostech odborného psychologického světa, které s činností Společnosti souvisí. Československá psychologická společnost rozvíjí již dnes širokou činnost ve společných celostátních akcích, v odborných sekcích a v oblastních skupinách. Je to spolu s činností volených orgánů činnost organizační již dosti rozvětvená; proto je pravidelné informování všech členů Zprávami nutné. Očekáváme, že oblastní skupiny využijí Zpráv k informaci ostatního členstva o své činnosti. Slovenská psychologická společnost, která je složkou Československé psychologické společnosti vydává také vlastní informační "Bulletin". Společné Zprávy československé budou přinášet pravidelné informace i o činnosti slovenské. Vydávání Zpráv umožňuje vyčlenit z odborného časopisu "Československá psychologie" to, co svým obsahem patří sem a tak v něm získat více místa pro vědecké články a referáty.

Srovnáme-li činnost první československé Psychologické společnosti založené 1927 s činností a úkoly nynější Československé psychologické společnosti, vidíme ohromný pokrok. Stará společnost se omezovala na pořádání přednášek v Praze. Časopis Psychologie byl vydáván nezávisle na ní pedagogickými korporacemi v Brně a řízen tamními psychology. Nebylo tu koordinace, ba zprvu ani spolupráce. A ještě vzdálenější byla činnost psychologů slovenských. Nyní je Čs. psychologická společnost sdružením odborníků psychologů, kdežto dříve takový požadavek na své členy nekladla.

Stará Psychologická společnost byla spolekem zájemců; nynější Společnost je přičleněna k naší nejvyšší vědecké instituci, Československé akademii věd.

ČESKOSLOVENSKÁ PSYCHOLOGICKÁ TRADICE

Univ. prof. Dr. Václav Příhoda.

Založení Československé psychologické společnosti, která je dědičkou Psychologické společnosti, organizované 17. března 1927, připomnělo nám povinnost ohlédnout se hluboko do minulosti, abychom si ujasnili, na jaký obsah a na jaké výzkumné metody v psychologii můžeme a musíme navázat, chceme-li si uchovat svérázný směr pokrokového bádání. Touto vědou se obíralo u nás mnoho tvůrců a pilných pracovníků, ale z toho velikého materiálu nebylo všecko příspěvkem, který by svou hodnotou a trvalostí mohl budovat tradici. Tento problém je však ještě ztížen tím, že nemáme dosud systematické práce o dějinách československé psychologie, vyjímaje materiál, shromážděný profesorem Josefem Králem v V. kapitole Československé psychologie pro XIX. a XX. století. Počátky psychologického bádání u nás jsou terra incognita.

Zřízení Karlovy university, které posunulo národ mezi nejpřednější ve světové kultuře, dalo možnost našim vědeckým pracovníkům studovat i otázky lidské psychologie. Středověcí badatelé byli tu omezeni ovšem scholastickou metodou, takže uvažovali o nich jenom v aristotelském duchu. Ještě roku 1577 čteme v Ordo lectionum pražské universí, že pomocník hrdinného Slováka Jesenského při přípravě druhé anatomické pitvy Dr Adam Huberus přednášel o Aristotelově De sensu et sensato et parvis naturalibus, tedy fyziologickou psychologii. Téhož roku četl Mistr Matyáš Gryllus o Aristotelově spise *περὶ τῆς ψυχῆς*. Skripta obou učených mužů bohužel se ztratila. I když neznáme obsah a formu těch přednášek, dohadujeme se, že byly na soudobé evropské úrovni. Již tento předpoklad postačí, aby byly vřaděny mezi díla vytvářející vědeckou tradici.

Nejmocněji zasáhl svými psychologickými myšlenkami do světového i československého zkoumání Jan Amos Komenský. Náboženská pravověrnost bránila věrnému bis-

duševní činnost, pokud se jí účastní tělo, řídit týmiž zákony, jež platí pro vzájemné působení hmot."

První polovina XIX. století je vyplněna také drobnou místní prací, většinou časopiseckou, v níž vyniklo Povšechné zkoumání ducha člověčího v jeho činnostech, psané 23letým Františkem Palackým. Slovenské psychologii daly pokrokový základ populární články o snech a o bdění, uveřejňované Karlem Štúrem. Prvním syntetickým dílem je I. J. Hanušova *Erfahrungs-Seelenlehre* z roku 1842, psaná ještě německy v duchu dialektické metody Heglovy jako část antropologie, v níž všechny jevy navzájem souvisí a jsou ve stálém vývoji. První českou učebnicí psychologie však je *Dušesloví* zkušební Ferdinanda Hyny z roku 1844, jehož význam pro další rozkvět této vědy je v tom, že vytváří pro ni terminologii, ovšem také podle německého vzoru. Také pro Hynu je *dušesloví* zároveň s *těloslovím* (somaticologií) částí "*člověkosloví*". I když si tento spis nečiní nároku na původnost, je pro nás dosud zajímavý a v tradičním sřetězení velmi důležitý.

Již u Hyny jsou patrné vlivy Herbartovy psychologie, které podlehla u nás dvojí generace. V tomto vědeckém směru byly napsány tři učebnice, Čuprova (1852, ještě německy), Lindnerova (1858, rovněž v německém jazyce) a Dastichova (1867), jež mají vesměs název *Empirické psychologie*. Z nich *Lehrbuch der empirischen Psychologie nach genetischer Methode*, která se dočkala ještě za života Gustava Adolfa Lindnera devíti vydání a byla přeložena nejen do češtiny, nýbrž i do polštiny, chorvatštiny, italštiny, angličtiny a také do řečtiny, takže se stala spisem světové pověsti. Ještě po I. světové válce byl věnován Lindnerovi spis Italky Virginie Benedettiové, ovšem hlavně jen jako pedagoga a představiteli rakouské mravní výchovy.

Kdežto všechny starší osobnosti i směry byly orientovány idealisticky, G. A. Lindner je vlastním zakladatelem materialistického směru v psychologii. Lindner odmítá "prostonárodní" názor, dualismus duše a těla,

že německy myslil.

Česká psychologie je nemyslitelná bez základního šestidílného díla, které psal celé čtvrtstoletí profesor František Krejčí. Tento učitel učitelů dospěl v ustavičném zápasě za proniknutí k pravdě k monistickému názoru, že existuje toliko jeden svět, v němž je přesná kausální spojitost, v níž "vědomí", podle něho základní psychický fakt, nic nemění na té jednotě a souvislosti. Tato these určuje další vývoj československé psychologie. Jakožto empirik nechce říci Krejčí nic o podstatě toho jediného a jednotného jsoucna, neboť vylučuje metafysiku ze svého systému filosofického jakožto pozitivista i ze systému psychologického jakožto vědecký pracovník, usilující o to, aby jeho disciplína nebyla služkou filosofie. Přitom však není Krejčí agnostik, neboť nechce otevřít dveře myšlence, že může být něco jiného než jediný příčinný nexus. Co se děje s organismem, jsou vesměs reakce na působení okolního světa, jež se dějí fyziologickými pochody v nervové soustavě. Psychické jevy jsou toliko odrazem toho, co se děje v těchto fyziologických "korelátech". Vědecká úzkostlivost bránila Krejčímu, aby ztotožnil hmotné koreláty s psychickými odrazy. Tak dospěl k pracovní hypotéze, že empirik může konstatovat toliko, jak psychický jev je provázen fyziologickým jevem, aniž může oba ztotožnit anebo kausálně spojit. Tato myšlenka, která jím byla pokládána za základ vědecké psychologie, byla jím formulována jako "fakt" a posléze jako hypotéza psychofysického paralelismu.

"Základy psychologie" Františka Krejčího jsou dosud dílem, kterým vyvrcholilo československé snažení v tomto oboru. Jeho rozsáhlost, epická šíře, důkladnost a hluboká pravdivost daly mu význam klasičnosti. Každý klasický spis znamená zakončenou epochu, to, co bylo, ale zároveň zasahuje do přítomnosti jako pramen poučení a jako vzor. O žádné knize neplatí více staré pořekadlo *Habent sua fata libelli* /knížky mají své osudy/. Podnítila zápasý, otevřela Pandořinu skříňku, přinesla nové a stále vítězí, ale náležela svou metodou i svým obsahem první čtvrti dvacátého století.

František Čáda, měl veliký význam pro vývoj české psychologie. Přiklonil se záhy k biologickému směru "výzkumu dítěte" za patronátu iniciativního badatele G. Stanley Halla. Jeho široký rozhled po současné i minulé pedopsychologii, pracovitost a organizační schopnost zaručily mu čestné místo v naší vědě. Jeho vlastní výzkum některých vývojových otázek, zejména dětské řeči a spontánní kresby, zvláště však informační a referující rozsáhlá činnost vytvořily střed širokého hnutí a celou školu. Bez F. Čády by nebylo československé pedopsychologie. Kdežto Krejčí byl bojovník a ideolog, Čáda byl klidný a pozitivní pracovník, který vytyčoval jen speciální úkoly. Je podivuhodné, jak mnoho zanechal národu a vědě muž, který se nedočkal dlouhého života. Jeho dílo přichází do tradice svou uceleností, poctivostí a nesporným průkopnictvím, i když nevytklo dalšímu proudění nejširší ideje. Čádova věcnost a myšlenková bohatost obsahu jsou vynikajícím příspěvkem v budování vědecké tradice.

Jinou fasetu české psychologické tradice vytvářel za nedlouhého života Vilém Forster, rovněž profesor university Karlovy, i když jeho činnost byla stejně málo urovnaná jako jeho životní osud. Jeho hlavním přínosem byly studie z aplikované psychologie, jejímž byl u nás iniciátorem. Některé metody i myšlenky Forsterových pojednání přetrvaly psychotechnické hnutí. Povzbuzením pro další vědecký vývoj je však neuhýbavé materialistické hledisko, které vyznačuje veškerou Forsterovu činnost. V jeho hlavní teoretické práci Energetické vlastnosti nervového dění a dynamika reflexů hybných i logických je sice mnoho pochybených hypotéz a mnoho překotné neurovnanosti, ale všechny jeho vývody centrují v přírodovědeckém pojetí psychologie příbuzném Pavlovovu přesvědčení:

"Mou tesí je dokázati, že všechny i nejsložitější a nejsubtilnější duševní funkce lze pochopiti z vyličených dynamických vlastností nervových vzruchů a že není proto třeba utíkat se k zvláštní-

V tomto proslovu nepodáváme historický přehled československé psychologie, nýbrž jsme se snažili vylisovat z minulosti to, co určuje přítomnost a co bude pravděpodobně formovat i budoucí snažení. Tradici však netvoří jednotlivé osobnosti, které jsou mluvčími toho, co je ve vzduchu, nýbrž také četní skromní pracovníci, kteří uvažovali o tom či onom psychologickém problému nebo se pokusili o syntésu v některém oboru, ti Kovářové, Tiší, Stehlíkové, Herfortové, Kratinové nebo Trnkové. Tradice je to, co tvoří živné látky dalšího uvažování a konání, je přímé vývojové kontinuum. Tento postup myšlení k stálému pokroku z týchž původních zdrojů ve vývojové souvislosti nazval Komenský obrazně předáváním pochoční.

Je-li věda snahou po pravdivém odrazu a postižení skutečnosti, je ovšem univerzální. Každá doba, každý národ a každá společenská třída volí však osobitou formu ve vědeckém poznávání. Studovali jsme po léta srovnávací metodou rozdíly v národní filosofii výchovy u Rusů, u Němců, u Francouzů, u Angličanů, u Američanů a ovšem i u vlastního národa. Stejně rozdíly jsou ve všech kulturních oborech, ve filosofii, v umění i ve vědě. Vznikly staletým soužitím v podmínkách svérázně se měnících. Při komplexnosti a neúplnosti faktů je nutno užít intuitivního postřehování, při němž z náznaků na pohled nepatrných je možno konstruovat celkový obraz tradičních odstínů.

Zde nám běží o postižení hlavních rysů, které od Komenského dávaly celkový ráz československému bádání o psychologických záhadách. U našich psychologů, kteří měli vliv na další vývoj, převládala vždy věcnost, snaha po tom zůstat blízko životním faktům. Proti sklonu k verbalismu, který často vyznačuje francouzský způsob vyjadřování, a proti odtahitému německému výrazu se jeví u našich psychologů snaha po konkrétním znázornění problému. Tím je také dána strízlivost, s jakou posuzujeme jevy skutečnosti. Tato věcnost má základní důležitost profilosofické zaměření, které je u hlavních představitelů moderní československé psycho-

nenášli následníků. S věcností však také souvisí důkladnost, která charakterisuje českou vědeckou práci. Počínajíc Komenským seznamovali se naši psychologové s výsledky světového bádání a šli do hloubky při řešení vědecké problematiky. Ta důkladnost činívá dojem přizemnosti a epigonství. Není v ní velkopanského rozmachu, jaký se jevívá při povrchním traktování otázek, které nedokládá tvrzení, nýbrž předstírá, jako by vycházela z jediného mozku.

Posléze je u Čechů a u Slováků příznačná praktičnost, zaměřování činnosti k účelnému cíli, s níž souvisí nutně jakýsi utilitarismus. Tato vlastnost, vyplývající z věcnosti, je zřejmá každému cizinci již ve výstavbě naší vesnice, v níž všechno odpovídá jen účelu. U Komenského se jeví v "základech důkladnosti při vyučování a učení se" jako první zásada Příroda nezačíná nic neužitečného. Tento genius stále napomíná učitele, aby přesvědčovali žáky o užitečnosti všeho, čemu se učí a aby sami ničemu zbytečnému neuvyučovali. Učení se pak má díti ustavičnou praxí "k okamžitému využití". I u všech pozdějších badatelů se setkáváme se snahou spojit vědecké poznání se životními potřebami. Abstraktní teoretisování, které je tak oblíbené u německých psychologů, ustupuje u nás praktické aplikaci.

V krátkém proslovu jsme nemohli doložit všechna tvrzení. Uvedená fakta však snad prokazují dostatečně, že psychologické zkoumání má u nás svůj ráz, utvrzovaný staletou tradicí. Pokládáme za úkol Československé psychologické společnosti aby byla bedlivá Leninova slova, že socialistická kultura je pokračováním světové kultury, čerpající z pokrokových tradic. Právě v kulturní revoluci je nutné opírat nové perspektivy o obsahový i metodický nános, jež vytvářeli přechetní pracovníci a myslitelé minulosti, kteří šli odvážně k novému z vlastních zdrojů. Naše generace pracovníků v československé psychologii, která se rozrostla ve veliký sbor, předává pochodně kulturní tradice, jež sama přejala, generaci další.

Potom seznámil prof. Doležal shromáždění se schválenými stanovami Společnosti, které jsou v plném znění uvedeny rovněž v tomto čísle Zpráv.

V dalším jednání se přikročilo k volbě funkcionářů Společnosti. Prof. Doležal předem oznámil, že podle příslušného paragrafu stanov Společnosti určila Čsl. akademie věd své zástupce do jejího vedení. Za ČSAV je jmenován prof. Chmelař a za SAV Dr. Bažány. Do pětičlenné volební komise byli zvoleni prom. psych. V. Bokerová, Dr. M. Katriak, doc. dr. L. Kolářiková, doc. dr. R. Konečný a dr. J. Zadražil. Na návrh dr. Bažányho byl hned po té všemi účastníky zvolen prof. Příhoda za člena ústředního výboru a čestného předsedu Společnosti. Provedení voleb ústředního výboru i dalších funkcionářů řídil pak předseda volební komise doc. Konečný. Přečetl volební komisi navrženou kandidátní listinu, o níž bylo podle předchozího usnesení všech přítomných hlasováno souhrně jako o celku a to aklamací.

Při jedné abstenci byli jednomyslně zvoleni tyto funkcionáři : prof. J. Doležal - předseda ústředního výboru, prof. V. Chmelař - I. náměstek a zástupce ČSAV, prof. Vl. Tardy - hospodář, prof. J. Linhart - vědecký tajemník, Dr. M. Bažány - zástupce SAV a členové výboru : prof. J. Stavěl, doc. R. Konečný, doc. E. Holas, doc. T. Pardel, dr. J. Koščo; jako revisoři : dr. J. Čáp a dr. J. Daniel, jako náhradníci : doc. L. Kolářiková, dr. M. Jurčo, dr. Fr. Jiránek, dr. J. Ličko, dr. J. Madlafousek, dr. O. Matoušek.

Dalšího řízení schůze se ujal opět prof. Doležal, zvolený předseda ústředního výboru. Předložil shromáždění k uvaze tyto hlavní body plánu práce Společnosti :

- 1./ dobudování organizace Společnosti - především zřízení Slovenské psychologické společnosti a pobočky v Brně.

- 2./ příprava sjezdu čsl. psychologů,

- 3./ řešení aktuálních problémů týkajících se aplikace psychologických poznatků v praxi,

- 4./ rozvinutí spolupráce s příbuznými společnostmi a institucemi - v první řadě s Lékařskou společností J. E. Purkyně a Společností pro šíření vědeckých a politických znalostí,

Založenie Slovenskej psychologickkej spoločnosti.

Podľa § 24 Organizačného poriadku vyvíja Československá psychologická spoločnosť na Slovensku činnosť prostredníctvom Slovenskej psychologickkej spoločnosti. Jej ustanovujúce valné zhromaždenie sa konalo dňa 11. októbra 1958 v Bratislave.

Na zasadnutí sa zúčastnilo 38 členov Spoločnosti a 33 hostí.

Zasadnutie otvoril a prítomných privítal dr. M. Bažány, vedúci Psychologického laboratória SAV. Pozdravné prejavy predniesli: za SAV akademik Igor Hrušovský, za ČSAV člen - korešpondent Vilém Chmelař.

Hlavný referát na tému " Význam založenie Slovenskej psychologickkej spoločnosti pre ďalší rozvoj psychológie na Slovensku " predniesol PhDr. A. Jurovský, doktor pedagogických vied. V referáte sa stručne zmienil o vývine psychológie na Slovensku a analyzoval jej terajší stav. Konštatoval pri tom, že na Slovensku už dnes pracuje okolo 70 profesionálnych psychológov. Psychológia sa stala takou oblasťou vedeckého bádania i praktickej činnosti, ktorá sa neodlučiteľne dotýka vážnych úsekov našich spoločenských činností tak na poli kultúrnom ako i ekonomickom. V ďalšej časti referátu vyzdvihol prof. Jurovský organizačný význam založenia Spoločnosti, jej reprezentatívnu úlohu ako aj morálny vplyv, čo všetko bude smerovať k podnecovaniu a podpore psychologickkej práce.

Po referáte nasledovala diskusia v ktorej o problémoch pedagogickej psychológie prehovoril docent dr. Pardel, o použití psychológie v ekonomike dr. Daniel a o klinickej psychológii dr. Ličko. Dr. Pikala zdôraznil význam využitia psychologických poznatkov pre zvýšenie bezpečnosti pro práci.

Na návrh volebnej komisie bol potom jednohlasne zvolený tento výbor :

Prof. dr. Anton Jurovský - predseda
 dr. Miroslav Bažány - podpredseda I.
 doc. dr. Tomáš Pardel - podpredseda II.
 dr. Jozef Daniel - tajomník
 dr. Martin Jurčo - hospodár

graduálneho školenia psychológov.

Uznesenie uložilo výboru pripraviť plán edičnej činnosti psychologických publikácií a nadviazať spoluprácu s nakladateľstvami. Výboru sa ďalej ukladá usporiadať v roku 1959 štyri členské schôdzky Spoločnosti. Každá sekcia zaistí program jednej z týchto schôdzok.

J. Daniel.

komise pro přípravu psychologického sjezdu a byly prodiskutovány její návrhy týkající se náplně sjezdových jednání a předběžného časového rozvrhu sjezdu. Výbor, oproti původní koncepci rozhodl, aby první sjezd byl bez mezinárodní účasti a rozšířil přípravnou komisi o další pracovníky - prof. psych. M. Brichtáka, prof. psych. J. Hlavsu, Dr. J. Růžičku, a Dr. J. Srnce.

Byl vypracován návrh na zřízení čtyř odborných sekcí v rámci Společnosti a také dalších čtyř pracovníc komisí při ústředním výboru, a to komise pro popularisaci, pro stavovské otázky, pro diagnostické pomůcky a pro dokumentaci.

Byla vytvořena širší organizační síť ČSPS - několik t. zv. oblastních pracovních skupin v těch krajích republiky, kde je t. č. nejméně pět psychologických pracovníků

Předsednictvo výboru provedlo přípravu jednání podzimního valného shromáždění a prostřednictvím prof. Chmelaře, člena korespondenta ČSAV o zřízení samostatného psychologického pracoviště při Akademii.

Výbor projednal předběžně i plán činnosti a rozpočet ČSPS na rok 1959.

Věra Bokorová.

činitele vývoje naší psychologie a vyvodil pak některé klíčové teoreticko - metodické problémy, jimiž by se měl sjezd zabývat - na př. otázka osobnosti a její sociální determinace, otázka učení a genetických zákonitostí psychiky, vztah poznávacích procesů k činnosti člověka a jiné.

V dalším zdůraznil, že bude třeba zaměřit se i na problém přivádění psychologických poznatků do praxe. Závěrem referátu pak uvedl konkrétnější nárys sjezdového programu, jak jej vypracovala na základě podnětů z jednotlivých pracovišť přípravná komise sjezdu.

Po referátu vědeckého tajemníka J. Linharta bylo projednáno a odhlasováno utvoření čtyř odborových sekcí Společnosti, a to : odborné sekce teoretické a metodické otázky, odborné sekce pro užití psychologie ve výchově, odborné sekce pro užití psychologie ve zdravotnictví a odborné sekce pro užití psychologie v ekonomii.

Poté zvolilo valné shromáždění předsedy výborů a tajemníky jednotlivých sekcí. Předsedou sekce teoretické a metodické byl zvolen prof. Vl. Tarády, tajemníkem prom. psych. Břicháček, předsedou sekce výchovné prof. V. Chmelař, tajemníkem Dr. J. Koščo, pro sekci zdravotnickou předseda doc. K. Konečný a tajemník Dr. J. Srnec a pro sekci ekonomickou Dr. M. Bažány jako předseda a Dr. B. Uhalupa jako tajemník.

Byli navrženi také někteří další členové výborů, bylo však usneseno, že členy jednotlivých výborů si mohou zvolit podle potřeby sami předsedové.

Po ustavení odborných sekcí a jejich výborů předložil prof. Doležal návrh na zřízení dalších čtyř pracovních komisí ústředního výboru vedle ustavené již komise pro přípravu sjezdu, jejímž předsedou je prof. Linhart a tajemníkem prom. psych. Bokorová.

Uvedl zároveň návrh zvolit pro každou z nich tříčlené pracovní jádro. Návrhy prof. Doležala byly všemi přítomnými schváleny a provedena volba vedoucích pracovníků, takže vznikly komise v tomto obsazení : komise pro popularisaci - předseda Dr. Fr. Hyblík, členové

Zpráva o založení pražské oblastní skupiny
Československé psychologické společnosti při ČSAV.

Dne 20. prosince 1958 se v místnostech ČSAV sešla ustavující plenární schůze pražské oblastní skupiny ČSPS. Po stručném úvodním projevu předsedy Společnosti univ. prof. dr. J. Doležala ujal se vedení schůze dr. M. Machač. Podal zprávu o činnosti přípravného výboru, sestaveného ústředním výborem ČSPS, charakterisoval úkoly oblastní skupiny Společnosti a přednesl návrh plánu práce pražské oblastní skupiny. Po doplňujících diskusních připomínkách byl jednomyslně schválen tento plán práce na rok 1959.

- 1./ Zajistit evidenci všech v oboru pracujících psychologů v rámci pražské oblasti.
- 2./ Zajistit přehledné informace o psychologických pracovištích, jejich vybavení a výzkumných úkolech na nich konaných.
- 3./ Vytýčit prakticky nejaktuálnější psychologické problémy v nejrůznějších oblastech našeho života a projednávat návrhy na perspektivní možnosti jejich zpracování.

V rámci problematiky aplikace psychologie ve výchově je nutno se soustředit zejména na psychologické otázky spojování vyučování s výrobní prací žáků, ale i na další psychologické otázky vyplývající z perspektiv vývoje našeho školství / předškolní a mimoškolní výchova, příprava učitelů, tělesná a estetická výchova a j./

V rámci problematiky aplikace psychologie ve zdravotnictví bude zapotřebí zaměřit se pokud možno na ty otázky, jejichž projednávání nebude plánováno psychologickými komisemi sekce Purkyňovy společnosti a které svou závažností vyvolají zájem většiny psychologů tohoto zaměření.

V rámci problematiky aplikace psychologie v ekonomice bude nutno uvažovat zejména o psychologických aspektech zvyšování produktivity práce, psychologických požadavcích na organizaci práce a o některých důležitých otázkách duševní hygieny.

ZPRÁVY Z OBLASTÍ.

Založení pobočky

Československé psychologické společnosti v Brně.

Dne 25. října 1958 se konala v psychologickém ústavě v Brně pravidelná pracovní porada moravské skupiny psychologické subsekcce při psychiatrické sekci Čs. lékařské společnosti J. E. Purkyně. Zúčastnili se jí i pedagogičtí psychologové a psychologové práce. Program pracovní porady měl dvě části. Prvá část byla odborná, druhá byla věnována založení pobočky Československé psychologické společnosti v Brně.

Ustavující schůzi pobočky zahájil jménem Československé akademie věd a jménem Československé společnosti psychologické nositel vyznamenání za vynikající práci prof. dr. V. Chmelař. V úvodu svého referátu přivítal hosty, zvláště předsedu Komise pro psychologii a předsedu Československé společnosti psychologické prof. dr. J. Doležala. Vyslovil uspokojení nad dosavadním slibným rozvojem spolupráce mezi českými, moravskými a slovenskými psychology a přesvědčení, že se tato spolupráce ještě více prohloubí. Je to nezbytné především proto, aby psychologie v období dovršení socialismu mohla co nejučiněji napomáhat hospodářské a kulturní výstavbě naší vlasti.

Ve zhuštěném historickém přehledu psychologie v Brně za posledních asi 40 let ukázal prof. Chmelař mimo jiné, jak již v minulosti věnovali moravští psychologové účinně svou péči zejména mládeži. Připoměl, že před druhou světovou válkou byla v Brně založena "Společnost pro výzkum dítěte a péči o dítě". Její snahy podporoval prof. Babák a prof. Rostohar a ostatní brněnští psychologové. Členem výboru byl prof. Chmelař a doc. Konečný. Společnost organizovala sjezdy pro výzkum dítěte, z nichž dva se konaly s účastí slovenských vědeckých pracovníků. V tomto období se na Moravě velmi rozšířily poradny pro volbu povolání / bylo jich 70 /; každá měla svého psychologa - poradce. V Brně byla ženská poradna, kterou vedl po prof. Chlupovi prof. Chmelař. Studentskou poradnu vedl doc. Konečný a po něm doc. Kolaříková. Byla vybudována

Přehledné schema organizační struktury ČSPS
a složení vedoucích pracovních orgánů - 1958.

Ústřední orgány :

Ústřední výbor ČSPS :

Předsednictvo ústředního výboru :

univ.prof.dr. Jan Doležal - předseda
univ.prof.dr. Vilém Chmelař - I.náměstek a zástupce ČSAV
univ.prof.dr. Anton Jurovský - II.náměstek
univ.prof.dr. Vladimír Tardy - hospodář
univ.prof.dr. Josef Linhart - vědecký tajemník
dr.Miroslav Bažány - zástupce SAV

Členové ústředního výboru :

univ.prof.dr. Václav Příhoda - čestný předseda
univ.prof.dr. Josef Stavěl
doc.dr. Robert Konečný
doc.dr. Emil Holas
doc.dr. Tomáš Pardel
dr.Josef Koščo

Tajemník ústředního výboru a organizační tajemník :
prom.psych.Věra Bokorová.

Revisoři :Dr.Jan Čáp
dr.Josef Daniel

Náhradníci : Doc.dr. Ludmila Kolářiková
dr.Martin Jurčo
dr.František Jiránek
dr.Josef Ličko
dr.Jaroslav Madlafousek
dr.Otakar Matoušek

Pracovní komise ústředního výboru :

Komise pro přípravu sjezdu :
/ odpovědní pracovníci / prof.dr. Josef Linhart

členové : prof.dr. Jan Doležal
dr. Josef Daniel
dr. Zbyněk Bureš
dr. Jiří Růžička
dr. Ivan Pikala
dr. Jiří Sedlák.

podle jejího odborného zaměření, které budou stanoveny příslušnými komisemi Společnosti.

4./ Propagace a popularisace výsledků pokrokové, hlavně sovětské vědy v oblasti psychologie.

§ 4. Prostředky k plnění úkolů.

k plnění těchto úkolů užívá Společnost zejména těchto prostředků :

1./ Péče o zvyšování odborné a ideologické úrovně svých členů pořádáním pracovních konferencí, sjezdů, zájezdů, zprostředkováním odborných i stavovských informací a pod.

2./ Spolupráce s vysokými školami a ústředními úřady v otázkách výchovy psychologických vědeckých i odborných pracovníků, plánování a zajišťování výzkumných úkolů, opatřování odborné literatury a pod.

3./ Iniciativních a poradních návrhů při řešení stavovských otázek ve spolupráci s příslušnými složkami ROH, resortních ministerstev a ostatních ústředních úřadů.

4./ Poradní účasti při zastupování čl. psychologů v zahraničních odborných i vědeckých společnostech, sdruženích a zájezdech.

5./ Vlastní ediční činnost a spolupráce v ediční činnosti ČSAV a jiných institucích, zejména při vydávání psychologického časopisu i jiných odborných vědeckých publikací.

6./ Propagace šíření vědeckých poznatků z oblasti psychologie, jakož i jejich využití v naší společenské praxi ve spolupráci s příslušnými resortními ministerstvy, se Společností pro šíření politických a vědeckých znalostí, Čsl. rozhlasem a jinými institucemi našeho hospodářského a kulturně-politického života.

7./ Soutěží a odměn za vědecké práce a výsledky vědecké činnosti.

§ 5. Členství.

Členové Společnosti jsou činní a čestní.

ná instituce, pokud k nim Společnost opatřila přístup a těchto podniků se zúčastnit,

d./ právo používat za podmínek stanovených zvláštními řády vlastních sociálních a rekreačních zařízení nebo stipendií a podpor z prostředků Společnosti, pokud Společnost pro své členy taková zařízení nebo prostředky získá,

e./ právo obdržet osvědčení o vědecké činnosti.

§ 10. Zánik členství.

Členství ve Společnosti zaniká úmrtím člena, nebo jestliže člen :

a./ písemným prohlášením ze Společnosti vystoupí, nebo

b./ nezaplatil bez vážné příčiny členskou příspěvku za dva roky, ač byl upomenut, nebo

c./ byl ze Společnosti vyloučen.

§ 11.

1./ Vyloučen může být člen valným shromážděním po předchozím projednání v ústředním výboru, z vážných důvodů, zejména neplnil-li povinnosti jež mu ukládá organizační řád.

2./ Vznikly-li u člena skutečnosti, jež by mohly být důvodem k jeho vyloučení ze Společnosti, může ho výbor prozatímně až do rozhodnutí valného shromáždění zbavit všech nebo některých práv.

§ 12. Orgány Společnosti.

1./ Vedoucí orgány Společnosti ve všech odvětvích její činnosti jsou :

a./ valné shromáždění

b./ ústřední výbor

c./ předsednictvo.

2./ Kontrolním orgánem Společnosti pro činnost hospodářskou jsou revisoři.

§ 13. Valné shromáždění.

1./ Členové vykonávají práva, jež jim přísluší ve věcech Společnosti na valném shromáždění, které je vrchol-

Ústřední výbor .

§ 16.

Vedení veškeré činnosti Společnosti ve všech jejích odvětvích, pokud není vyhrazena valnému shromáždění, náleží ústřednímu výboru, který je zároveň výkonným orgánem shromáždění.

§ 17.

1./ Ústřední výbor se skládá z předsedy, dvou náměstků předsedy, vědeckého tajemníka, hospodáře a dalších pěti členů, jež volí na tři roky valné shromáždění ze členů Společnosti a ze dvou zástupců každé pobočky / t.j. předsedy a jednatele /. Ze zvolených 10 členů ústředního výboru budou nejméně 3 členové Slovenské společnosti psychologické. V zájmu zachování kontinuity zůstávají v novém ústředním výboru dvě třetiny dosavadního výboru; odstupující třetina se po prvé dva roky určí losem. Odstupující členové ústředního výboru mohou být však opětně zvoleni

2./ Za členy ústředního výboru nebo za revisory, kteří trvale opustili výkon funkce, povolává ústřední výbor náhradníky v pořadí, v němž byli zvoleni valným shromážděním.

3./ ČSAV navrhuje dva funkcionáře ústředního výboru nebo pověří dva členy ze zvoleného ústředního výboru, aby ji ve Společnosti zastupovali.

§ 18.

Schůze ústředního výboru svolává předseda podle potřeby, je však povinnen svolat nejméně třikrát do roka nebo týdně schůzi o tom, když byl o to požádán alespoň třetinou výboru.

§ 19.

1./ Ústřední výbor je způsobilý se usnášet, je-li přítomna alespoň polovina jeho členů.

2./ Za usnesení ústředního výboru se považuje návrh, pro který hlasovala většina přítomných nebo pro nějž při rovnosti hlasů hlasoval předseda.

prostřednictvím Slovenské společnosti psychologické.

2./ Orgány Slovenské společnosti psychologické jsou:

- a./ slovenský sjezd Společnosti,
- b./ výbor Společnosti,
- c./ předsednictvo výboru Společnosti.

§ 25.

Sjezd Slovenské společnosti psychologické je svoláván výborem Slovenské společnosti psychologické alespoň jednou za tři roky. Sjezd, jehož jsou oprávněni zúčastnit se členové Společnosti na Slovensku, projednává otázky vyplývající z úkolů Společnosti na Slovensku.

§ 26.

1./ Výbor Slovenské společnosti psychologické volený sjezdem Slovenské společnosti psychologické má 9 členů a 6 náhradníků. Výbor Slovenské společnosti psychologické a jejích poboček na Slovensku řídí činnost Společnosti a poboček na Slovensku podle směrnic sjezdu a zásadních usnesení ústředního výboru, přihlížejícím k návrhům a připomínkám sekce SAV.

2./ Předsednictvo výboru Slovenské společnosti psychologické se skládá z předsedy, tajemníka, hospodáře a dvou členů.

§ 27.

1./ Orgány Slovenské společnosti psychologické každoročně předkládají příslušné sekci SAV plán činnosti Slovenské společnosti psychologické k vyjádření, jakož i zprávu za minulé období. Současně předkládají i zprávu o činnosti i orgánům Československé společnosti psychologické.

2./ Předseda výboru Slovenské společnosti je povinnen zúčastnit se na pozvání rozšířené plenární schůzce příslušné sekce SAV, při jejímž jednání má hlas poradní.

§ 28. Odborné skupiny.

1./ Členové Společnosti mohou být podle pracovní

na příští rok a mimo to počátkem každého roku návrh účetní uzávěrky za uplynulý hospodářský rok.

2./ Ústřední výbor je povinnen předložit návrh účetní uzávěrky revisorům k přezkoušení.

3./ O sestavování a schvalování finančních plánů a účetních závěrek platí přiměřené všeobecné předpisy.

§ 33. Zastupování Společnosti.

1./ Společnost zastupuje a jejím jménem jedná její předseda.

2./ Za Společnost se předseda podepisuje tak, že k názvu Společnosti připojí svůj podpis s uvedením funkce.

§ 34.

1./ Ústřední výbor může zmocnit též jiné členy ústředního výboru, po případě jiné osoby, zejména vedoucí zaměstnance Společnosti, aby v rozsahu jež určí, zastupovali Společnost a jednali jeho jménem.

2./ Osoby takto zmocněné se podepisují za Společnost s dodatkem vyjadřujícím jejich zmocnění "v zastoupení"/.

§ 35. Vyhlášky.

Usnesení orgánů Společnosti, jež se týkají jejích členů, jakož i jiné závažné skutečnosti oznamují se členům dopisy nebo členskými zprávami anebo vyhláškami v odborném, po případě denním tisku.

§ 36. Smírčí soud.

1./ Spory z členského poměru rozhoduje smírčí soud do něhož jmenuje každá strana dva zástupce; ti povolají jako předsedu smírčího soudu člena Společnosti na němž se shodli, nebo kterého v případě neshody určí losem.

2./ Proti rozhodnutí smírčího soudu se lze odvolat k valnému shromáždění.

§ 37. Zánik Společnosti.

Jestliže Společnost zanikne, převezmē její jmění, jež zbude po úhradě závazků Společnosti ČSAV resp. SAV s podmínkou, že je odevzdá jiné dobrovolné organizaci, jež by se

Seznam členů Společnosti
k 1.lednu 1960.

- Bandžejová Mária, prom. psych. - Katedra ped. psych. FF UK,
ul. Feb. vítězstva blok 17, Bratislava.
- Bárta Boleslav, PhDr. - Katedra psychologie MU, Grohova 7,
Brno, - Jugoslávská 46, Brno.
- Bažány Miroslav, PhDr. SAV, Psych. laboratorium, Klemensova 27
Bratislava - Gorazdova 38, Bratislava.
- Bednár Jiří, Ped. škola KNV Jihlava, Leninova 57, Jihlava.
- Bednárík Štefan, prom. psych. OUNZ - psychiatr. odd. Levoča-
Košická 23.
- Bena Eduard, doc. MuDr. UHPCHP, Kozí 4, Praha 1 - Křižovnická
č. 10, Praha 1.
- Benová Marie, prom. ped. VŠP, M. D. Rettigové 4, Praha 2 - Nábře-
ží K. Marxe 8, Praha 1.
- Bílý Dušan, MuDr., Státní psychiatrická léčebna, Havl. Brod
Bozkošská 315, Havl. Brod.
- Plaškovič Oskár, PhDr., Štátný výz. ústav ped. Šoltésovej 4,
Bratislava, Javorinská, blok III. Bratislava.
- Bokorová Věra, prom. psych. Ped. ústav Komenského, Mikulandská
5, Praha 2, Vidoulská II, č. 12, Praha 4.
- Bondy Miloš, PhDr., Ped. inst. Praha 2, M. D. Rettigová 4,
Jeseniova 123, Praha 11.
- Břichcín Milan, prom. psych. Psych. ústav, Hradčanské nám 5,
Lužická 30, Praha 12.
- Břicháček Václav, prom. psych. Psych. ústav, Hradčanské nám 5,
Mašterovského 4, Praha 5.
- Bureš Jan MuDr. Fyziol. ústav ČSAV Na cvičišti 2, Praha 6,
Lípová 18 Praha 2.
- Bureš Zbyněk PhDr. Psych. ústav Hradčanské nám. 5, Praha 1,
Pod vilami 27, Praha 14.
- Cinkovská Sylvia, prom. psych. Liečebňa detskej TBC, Abraham,
okres Sereď, Abraham, okres Sereď.
- Čáp Jan, PhDr. kand. věd, katedra psych, Hradčanské nám 5,
Praha 1, Lípová 22, Praha 2.
- Čečetka Juraj, PhDr., Filfak. Šafárikovo 12, Bratislava,
Sovietské nám. 2, Bratislava.
- Čepelák Jiří, PhDr. ústav pro péči o matku a dítě, nábr. K.
Marxe 158, Ověnecká 40, Praha 7.

- Hodková Jana Phdr. Oftalmopedický ústav DFN Koperníkova
č. 8, Praha 2 - Petřínská 4, Praha 1.
- Holas Emil doc. Phdr. VŠP Olomouc, Křížkovského 10.
Jiřího z Poděbrad 3, Olomouc.
- Hoskovec Jiří prom. psych. Psych. ústav KU, Hradčanské nám.
č. 5, Praha 1 - Moskevská 12, Praha 13.
- Hošek Otakar Phdr. KNV školský odbor, Plzeň - Písecká 6,
Praha 12.
- Hradecký Karel Phdr. Judr. Psychiatric. Léčebna Kroměříž,
-Kotlářská 1, Brno.
- Hraše Josef Phdr. VŠP Poříčí 7, Brno - Purkyňova 76, Brno
Královo Pole.
- Hříbal Rudolf Phdr. Psychiatrická klinika FNPU Olomouc -
Dra Vančury 4, Olomouc.
- Hvezdík Ján Phdr. VŠP fil. fak. Prešov - Zápotockého
blok B/II Prešov.
- Hyhlík František doc. Phdr. fil. fak. KU Praha
Veslavínova 3, Praha 1.
- Chalupa Bohumír Phdr. KUNZ odd. chorob z povolání, Pekař-
ská 53, Brno - Purkyňova 91, Brno, Královo Pole.
- Chmelař Vilém Phdr. univ. prof. katedra psychol MU, Grohova
č. 7, Brno - Palackého 8, Brno.
- Ivanov Alexandr Phdr. Výzk. úst. bezpeč. práce ROH, Jeru-
salémská 9, Praha 2, - Schodová 7, Praha 4.
- Januška Ludovít Phdr. Vydavatelstvo Osveta, Gorkého 17
Bratislava - Švermova 4, Martin.
- Jaroš Miloš prom. psych. ZJŠ Lazaretní 7, Brno -
Vojanova 1, Brno 15.
- Jiránek František Phdr. ústav pro dálkové studium učitel.
Opletalova 26, Praha 2 - U Kolejí 15, Praha 6.
- Jirásek Jaroslav Phdr. Dětská psychiatr. léčebna Dolní
Počernice - Mladé gardy 5, Praha 7.
- Jochmanová Jiřina Phdr. Katedra psych. PU Olomouc, -
Ostružnická 4, Olomouc.
- Jurčo Martin Phdr. Výzk. ústav ped. Stalinovo nám. 38
Bratislava - Jurkovičova 4, Bratislava.
- Jurovský Anton univ. prof. dr. ped. věd FFUK Šafárikovo 12 -
Mamatejova 2, Bratislava.
- Katriak Martin Phdr. Osvětový ústav, ul. Červené armády 25,
Bratislava - Karadžičova 25, Bratislava.

- Langmeier Josef Phdr. Ústav pro doškolování lékařů, Havl. Brod - Tylova 514, Havl. Brod.
- Lát Josef Phdr. Labor. fyziologie ČSAV, Pod Slovany 7, Praha 2.
- Lebedová Anna Phdr. Výzkumný ústav ped., Mikulandská 5, Praha 2 - Na Černé hoře 1680/8, Praha 6.
- Linhart Josef univ. prof. dr. VŠP, Rettigové 4, Praha 2, - Kamenická 1, Praha 7.
- Lomová Božena Phdr. Ústav pro dálkové studium učitelů, Opletalova 26 - Praha 2, Blanická 21, Praha 12.
- Lukavský Ctibor prom. psych. Kraj. nemocnice TBC Bukov - Ústí nad Labem - ul. 8. listopadu 14, Praha 5.
- Macák Ivo prom. psych. VŠP Bratislava - Zvolenská 13, Bratislava.
- Madlafousek Jaroslav Phdr. Ústav pro choroby oběhu krev. Krč - Jihozápadní III/22 Praha - Špořilov.
- Machač Miloš Phdr. doc. VŠP. Rettigové 4, Praha 2 - Za zelenou liškou 17, Praha 14.
- Malina Anton prom. psych. Domov pre žiakov osobitnej školy v Kňažiciach, Zlaté Moravce - Kňažice.
- Marko Julius Phdr. Psych. vých. klinika, Legionárská 10, Bratislava - Rázusovo nám. 18, Bratislava.
- Marsálová Libuša Phdr. VŠP. Bratislava Kalinčiaková 4.
- Martinčíkova Eva Phdr. Fakultní poliklinika, Karlova 32, Praha 2, - Na Zbořenci 7, Praha 2.
- Matějček Zdeněk Phdr. Dětská psychiatr. poradna, Vratislavova 11, Praha 2 - Kremelská 1292 Praha 13.
- Matoušek Oldřich Phdr. Výzkumný ústav bezp. práce, Jerusalemská 9, - Roosveltova 31, Praha 6.
- Melzer Jiří Phdr. Výzk. ústav dopravní, Dlážděná 5, Praha 2 - Pod Děvínem 16, Praha 16.
- Mencel Jiří Phdr. Správa pražské dráhy, Opletalova 47, Praha 3, - Zabořské vinice 27, Mělník.
- Míček Libor prom. psych. a ped. Ped. institut, Olomouc, - Národních mučedníků 599, Frýdek.
- Michalička Miroslav Phdr. Ústav psychologie dítěte, Purkynova 2, Praha 2 - Lébřova 1, Kladno.
- Milan Mikuláš Phdr. Vysoká škola ekonomická, Palisády 36, Bratislava - Konventská 2a, Bratislava.
- Mikešová Milada prom. psych. St. psychiatrická léčebna, Kroměříž - Havlíčkova 46, Kroměříž.

- Severová Marie PhDr. Katedra psych. Hradčanské nám. 5,
Praha 1, Hájkova 1, Praha 11.
- Schürer Miroslav PhDr. Záchytný dětský domov, Dělnická
č. 1, Jihlava - Jeronýmova 109, Polná u
Jihlavy.
- Smékal Vladimír prom. psych. Psych. ústav MU Grohova 7,
Brno - Melantrichova 11, Prostějov.
- Sokol Miroslav PhDr. Státní ústav plánovací Praha 3,
Komsomolská 26, Praha 7.
- Sommerová Olga PhDr. Thomayerova nemocnice, dět. odd. Krč
U nových domů 534, Praha 14.
- Souček Jan PhDr. VÚP Mikulandská 5, Praha 2, - Holeč-
kova č. 68, Praha 4.
- Soudková Miluše PhDr. Psych. vých. klinika, Legionárská 10,
Bratislava - Šafárikovo nám. 3, Bratislava.
- Soukal Jan prom. psych. Psychiatrická léčebna, Hůskova 2,
Brno - Lužická 4, Brno.
- Ernec Jan PhDr. Psychiatrická klinika Ke Karlovu 11,
Praha 2 - V závětrí 6, Praha 7.
- Srp Ladislav Rndr. prom. psych. II. dět. klinika, Sokolská
č. 2 - Praha 2 - Slezská 134, Praha 12.
- Stančák Andrej PhDr. Psychiatrická klinika, nám. Osvo-
bitelov 18, Košice - Ždanova 14, Košice.
- Stavěl Josef PhDr. univ. prof. Katedra psych. Hradčanské
nám. 5, Praha 1 - Matějská 25, Praha 6.
- Stránská Taťána prom. psych. KUNZ Hradec Králové, psychi-
atrická klinika - Orlická kotlina 1068.
Hradec Králové.
- Stránský Antonín PhDr. Institut těl vých. a sportu,
Újezd 450, Praha 1.
- Strejček Karel PhDr. Záchytný dět. domov, U michelského
lesa 222, Krč - V cibulkách 1, Praha 4.
- Stráženec Michal prom. psych. Psych. lab. SAV, Klemensova
č. 27, Bratislava - Gorazdova 38, Bratislava.
- Svorád Domin Mudr. PhDr. kand. lék. věd. Fysiol. ústav ČSAV
Na cvičišti 2, Praha 6 - Proboštská 4,
Praha 6.
- Syřišťová Eva PhDr. Katedra psych. Hradčanské nám. 5,
Praha 1, - Újezd nad Lesy 89.
- Šimonová Eva prom. ped. Vysoká škola ped. Prešov, -
Sládkovičova, blok Křížák, Prešov.

Zadrazil Jan Phdr. VÚD -lážděná 5, Praha 2, - Gorazdov 19
Praha 2.

Zelený Adolf doc. dr. Fysiologický ústav LF UK Lidická 1
Plzeň, - Ul. Kůženy Svobodové 19, Plzeň-Lochotín.

Zurková - Vrabcová Marta TBC léčebna - Horné Lefantovce.

Janoš Oldřich, Ústav pro péči o matku a dítě, nábr. Karla
Marxe 158, Praha 15 - Václavské nám. 20,
Praha 1.

Změny adres bytu i pracoviště hlase včas sekretariátu
Společnosti Praha 1, Hradčanské nám. č. 5.

